

Vuoden 2017 talousarvion valmistelu

152/02.02.00/2016

SOTE 30.08.2016 § 39

Lisätiedot:

taluspäällikkö vs. Tommi Koskinen, puh. 09 5056260
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

TOIMINTA

Merkittävimmät toimintaan vaikuttavat muutokset liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön. Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen ovat valmistelleet metropolialueen erillisselvityksen, johon liittyvät päätökset selvinnevät syksyn aikana. Toinen toimintaan vaikuttava lakimuutos on perustoimeentulotuen siirtyminen Kelaan 1.1.2017. Kunnissa tehdään 31.3.2017 saakka perustoimeentulotukipäätöksiä ja maksetaan perustoimeentulotukea. Sosiaalihuoltolain muutoksessa painotettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja peruspalvelujen osana tarjottavaa varhaista tukea korjaavien palvelujen sijaan. Laki edellyttää myös sosiaalisen kuntoutumisen toimintamallien kehittämistä ja organisointia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on poikkihallinnollista toimintaa, johon osallistuvat kunnan kaikki toimijat ja joka edellyttää selkeitä johtamisen rakenteita. Se säilyy kunnan keskeisenä tehtävänä sote-uudistuksen myötä ja rakenteita kehitetään niin, että toiminta integroituu maakuntien hyvinvointia edistäviin palveluihin.

Hoitopaikan valinnanvapaus (THL § 48) on tuonut edelleen uusia asiakkaita ja Kauniaisten terveyskeskukseen on kirjautunut 960 ulkopaikkakuntalaista (31.7.2016). Kauniainen on sitoutunut ottamaan 10 kiintiöpakolaisen (KV 2013) lisäksi 12 turvapaikanhakijaa (KV 4.6.2016). Oleskeluluvan saaneilla henkilöillä on oikeus käyttää kunnan sosiaali- ja terveyspalveluja samalla tavalla kuin muut kunnan asukkaat.

Palveluja kehitetään vuonna 2017 hallituksen kärkihankkeiden, soteuudistuksen ja kaupungin omassa strategiassa määritellyn suunnan mukaisesti. Toimialalla pääpaino on kahden kaupungin poikkihallinnollisen strategisen linjauksen toteuttamisessa: ikääntyvien toimintakyvyn edistäminen (kohta 2) ja lasten nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen (kohta 3). Näiden lisäksi toimialalla kehitetään muita asiakas- ja hallinnon prosesseja (kohta 7). Keinoina ovat vuoden 2016 tapaan asiakaslähtöisyys ja palvelujen tarkoituksenmukainen kohdentaminen, palveluintegraatio ja palvelurakenteen keventäminen sekä läpileikkaavana ajatuksena terveyserojen kaventaminen.

Kauniaisissa kiinnitetään edelleen huomiota asiakaslähtöiseen palveluintegraatioon lasten ja perheiden palveluissa. Lapsi- ja perhepalvelujen tavoitteena on vahvistaa vanhemmuutta ja matalan kynnyksen palveluja hallintorajat ylittäen. Lapsiperheiden kotipalvelu on

tärkeä matalan kynnyksen palvelu perhepalvelujen kokonaisuudessa ja on tarkoituksenmukaista, että kokeiluna aloitettu toiminta vakiinnutetaan. Tehtävä tukee myös pakolaisperheiden kotoutumista. Kaupungin työllistämistoimenpiteiden kehittäminen on edelleen ajankohtaista ja vuonna 2016 saadun kokemuksen perusteella esitetään, että työllisyyskoordinaattorin tehtävää jatketaan.

Vanhuspalvelujen rakennemuutos etenee ja vanhuspoliittisten linjausten mukaisesti painopiste on kotona asumisen tukemisessa. Erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen integraatio toteutuu 2017 valmistuvassa Espoon sairaalassa, josta Kauniainen hankkii perusterveydenhuollon sairaalapalvelut ja samalla Tammikummun sairaalan toiminta lakkaa.

Asiakassegmentointi tukee palvelujen oikeaa kohdentamista ja resursointia sekä palvelujen integrointia. Sähköisten palvelujen ja asiainnin kehittämiseen kytkeytyy potilaan omaan vastuun korostuminen. Muutos tukee työnjaon kehittämistä ja lääkäriresurssin kohdentamista enemmän ajanvarauspotilaiden käyttöön, mutta perinteiset palveluväylät ovat edelleen käytettävissä.

Tulevaisuuden tiedolla johtamista tukee kehitteillä oleva potilas- ja asiakastietojärjestelmä, Apotti. Se on Helsingin, Vantaan, Kauniaisten, Kirkkonummen ja HUS:n hanke, joka etenee vuonna 2016 tehdyn yhteistyösopimuksen pohjalta. Vuonna 2017 keskiössä on toiminnallinen ja tekninen suunnittelu, joka vaatii yhä enemmän kuntien henkilöstöresursseja.

TALOUS

KH on 27.4.2016 § 89 päättänyt vuoden 2017 talousarvion kehyksestä seuraavasti:

Talouden tasapainottamisohjelma 2017–2019

Kaupungin talouden tilaa on käsitelty valtuuston talousseminaarissa 11.4.2016 ja tasapainottamisohjelman yhteydessä. Talouden tasapainottamisohjelma on käsitelty KH:ssa (13.4.2016 § 68) ja yksimielisesti hyväksytty valtuustossa 25.4.2016, jolloin valtuusto päätti että tasapainoisen talouden saavuttamiseksi tulee vuosille 2017–2019 asettaa seuraavat talouden hoitoa koskevat raja-arvot ja määräykset, joita tulee noudattaa talousarvion laadinnassa:

- Vuoden 2017 toimintakate saa olla enintään 59 miljoonaa euroa.
- Vuoden 2018 toimintakate saa olla enintään 58 miljoonaa euroa.
- Vuoden 2019 toimintakate saa olla enintään 58 miljoonaa euroa.
- Toimintakatteella tarkoitetaan tässä yhteydessä sekä ulkoisten että sisäisten toimintatuottojen ja -kulujen katetta. Toimintakate ei sisällä käyttöomaisuuden myyntivoittoja.
- Toimintakatteen jako toimielimille tapahtuu kaupunginhallituksen vuosittain vahvistamien talousarvion ja -suunnitelman laadintaohjeen kautta valtuuston vahvistaman tasapainottamisohjelman puitteissa.
- Vuosikatteen on oltava positiivinen.

- Mikäli kaupunginhallituksen talousarvioesityksessä kaupunginvaltuustolle ei ole kyetty saavuttamaan yllä mainittuja raja-arvoja, sitoutuu kaupunginhallitus esittämään erotuksen suuruuden korotuksen kunnallis- ja/tai kiinteistöveroihin.
- Tasapainottamistoimenpiteet toteutetaan ilman henkilöstön irtisanomisia tai lomautuksia.

Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion (henkilöstösuunnitelman) suunnittelukaudelle ml. mahdollisten eläköitymisten vaikutukset mitoitukseen. Kaupungin toiminnot tulee järjestää siten, että kaupungin henkilöstön kokonaislukumäärä ei kasva 2017–2019, ellei voida osoittaa, että palvelutarve edellyttää sitä.

Taloussuunnitelman yhteydessä laaditaan investointiohjelma vuosille 2017–2021. Investointiohjelmaa tullaan tarkastelemaan erikseen.

Talousarvion yhteydessä valtuusto hyväksyy myös kaupungin kehittämisstrategian, joka kuluvalle valtuustokaudelle perustuu valtuustokauden päätöksenteon kannalta tärkeisiin painopistealueisiin ja näitä toteuttaviin usein myös poikkihallinnollisiin toimenpiteisiin. Toimialat työstävät ja tarkentavat talousarviovuoden tavoitteitaan em. pohjalta.

Käyttötalouden osalta on laadittu toimialakohtaiset kehykset. Sosiaali- ja terveyslautakunnan kehys vuodelle 2017 on 26 892 000 euroa. Karkeasti tämä tarkoittaa lautakunnan tilinpäätöksen 2015 tasoa.

Kaupunginhallitus ja lautakunnan puheenjohtajisto ovat 16.5. osallistuneet talousseminaariin, jossa on käsitelty talouden tasapainotusohjelmaan liittyviä sopeuttamistoimenpiteitä toimialakohtaisesti. Sosiaali- ja terveystoimen esitetyt sopeuttamistoimet on esitelty lautakunnalle 17.5.2016 ja lautakunta on käynyt talousarvion valmistelua koskevan lähetekeskustelun.

Seuraavassa on avattu talousarvio 2017 tulosalueittain:

Hallinto

Hallinnon talousarvion on valmisteltu pitkälti edellisten vuosien tapaan. Säästötoimenpiteenä esitetään järjestöille jaettavien avustusten määrän vähentämistä 7 800 eurolla. Vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden sosiaali- ja terveystoimen hallinnon talousarvio vuodelle 2017 on 53 000 euroa alhaisempi. Tämä johtuu pääasiassa henkilöstökulujen pienentymisestä.

Sosiaalipalvelut

Perustoimeentulotuki siirtyy Kelalle 2017. Muutoksesta koituu vuonna 2017 noin 200 000 euron nettosäästö. Ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki jäävät kuitenkin kuntien vastuulle, mistä aiheutuu edelleen kustannus- ja henkilöstövaikutuksia.

Palvelutarpeen kasvun johdosta ostopalveluja on budjetoitu vuoden 2015 toteumaan nähden lisää seuraavasti:

Lastensuojelu: 172 000 euroa

Kehitysvammahuollon asumispalvelut: 374 000 euroa

Säästöjä taas odotetaan saavutettavan toimeentulotuen Kela-siirron ohella päihdepalveluissa sekä vaikeavammaisten palveluissa (50 000 euroa).

Edellä mainittujen muutosten johdosta sosiaalipalvelujen talousarviossa on vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden kasvua 277 000 euroa. Tuloihin ja menoihin vaikuttaa nettovaikutukseltaan neutraali turvapaikan saaneiden lasten ja nuorten ryhmäkoti, jonka kustannus- ja tuloarvio vuodelle 2017 on 840 000 euroa.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelujen taloudessa tapahtuu vuonna 2017 merkittävä muutos, kun jo vuonna 2016 alkanut osin tilapäinen siirtyminen terveyskeskussairaala- ja asumispalvelujen omasta toiminnasta ostopalveluihin aiheuttaa henkilöstökustannusten vähentymisen noin 1,9 miljoonalla eurolla ja toisaalta ostopalveluihin budjetoidun euromäärän kasvun 2,0 miljoonalla eurolla.

Osana Espoon uuden sairaalan toiminnan aloitusta on todettu myös tarpeelliseksi lisäresursoida kotihoidon toimintaa 60 000 eurolla. Voidaan todeta, että Tammikummun toiminnan lopettamisen ja ostopalveluihin siirtymisen nettokustannus vuonna 2017 on 230 000 euroa. Muutoksessa tavoiteltu kustannusneutraliteetti ei vuonna 2017 aivan toteudu, koska Tammikummun toiminnan kustannuksista osa ei poistu välittömästi toiminnan loppumisen jälkeen.

Kokonaisuutena vanhuspalvelujen talousarvio pienenee vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna 72 000 eurolla.

Terveydenhuolto

Terveydenhuollon talousarviossa vuodelle 2017 ei ole merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin nähden. Vieraskuntalaisten hoidosta saatavien kotikuntakorvaustuottojen määrä on kasvanut muutamien viime vuosien aikana merkittävästi. Terveysaseman vaihtajien määrän jatkaessa edelleen kasvuaan (960 henkilöä, 31.7.2016), voidaan kotikuntakorvaustuottojen olettaa pysyvän korkeina myös vuonna 2017. Lähivuosien aikana terveydenhuollossa odotetaan henkilöstökuluissa säästöä sähköisten palvelujen käyttöönotosta johtuen. Vuonna 2017 on lisäksi tarkoitus vähentää viime vuosina olosuhteiden pakosta käytössä ollutta vuokratyövoimaa.

Vuoteen 2015 nähden terveydenhuollon talousarvio kasvaa noin 191 000 eurolla.

Suun terveydenhuolto

Terveysaseman vaihtajien osuus, noin 9 % käynneistä, on merkittävä. Se

on heijastunut maksutuloihin kuntakorvausten lisääntymisenä, mutta samalla jonkin verran hoitotarvikkeiden ja terveystalvelujen oston (mm. kuvantamistutkimukset) kustannuksina.

Suun erikoishoidon yksikön (TP 2015, 90 000 euroa; TA 2016, 70 000 e) ja maksusitoumusmenettelyn (TP 2015, 40 000 euroa, TA 2016 30 000 e) aiheuttamat kustannukset ovat nousseet ja niiden käytön vähentämiseen pyritään mm. työnjaon ja sujuvien prosessien avulla. Asiantuntijapalveluihin lisätään 5000 euroa ja muut eKanta- kustannukset – noin 35 000 euroa.

Vastaavan hammaslääkärin tehtävien hoito järjestetään toisella tavalla, mistä odotetaan koituvan noin 40 000 euron säästö.

Kokonaisuutena suun terveydenhuollon talousarvio kasvaa vuodesta 2015 noin 41 000 euroa.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidon keskimääräinen kustannusten nousu vuosina 2012–2015 on ollut keskimäärin 8,5 % vuodessa. Kustannusten kasvussa on kuitenkin aivan viime vuosina ollut nähtävissä pientä tasaantumista. Kustannusten nousu on johtunut palvelujen käytön kasvusta sekä myös entistä kalliimpien hoitomuotojen käyttöönotosta. Yksityislääkäreiltä tulevien läheteiden määrä on kasvanut muutaman viime vuoden aikana suhteellisen paljon.

Vuodelle 2017 erikoissairaanhoidoon on budjetoitu 9 870 000 euroa.

Sosiaali- ja terveystoimi

Kokonaisuutena sosiaali- ja terveystoimen toimintakate ylittää annetun raamin tässä vaiheessa 1 480 935 eurolla.

Toimialan tuloihin on budjetoitu 3,9 miljoonaa euroa ja menoihin 32,3 miljoonaa euroa. Sitovaksi toimintakatteeksi muodostuu 28 378 000 euroa. Toimialalla tapahtuvat merkittävät muutokset näkyvät myös vuoden 2017 talousarviossa. Toimialan henkilöstökulut vähenevät vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden 17%, palvelujen ostot kasvavat 22%, aine- ja tarvikemenot pienevät 29% ja avustukset 22%.

Liitteenä oleva talousarvioluonnos saattaa asian käsittelyn aikana muuttua erityisesti uusien säästötoimenpiteiden osalta.

Liite 1: Talousarvioluonnos

Liite 2: Strategiset tavoitteet

Sosiaali- ja terveystoimija:

Lautakunta merkitsee tiedoksi luonnoksen lautakunnan vuoden 2017 talousarvioksi.

Päätös:

Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Lautakunnan lopullinen talousarvioehdotus tuodaan käsittelyyn 5.9.2016.